

E I W I T E N O L I E P A D

de veelzijdigheid van agrarische gewassen in beeld

Deder *Camelina Sativa*

Familie: Brassicaceae - Kruisbloemenfamilie

Toepassingen en grondstof voor:

- olie voor brandstof
- spijsolie voor de koude keuken
- meel voor kwaliteits veevoer (visteelt)
- perskoek als eiwitbron voor veevoer
- grondstof voor papier en karton

Bloeitijd: mei - kleine geel-witte bloemen

Deder wordt ook Huttentut, vlasdodder of vlasdotter genoemd en is een plant uit de kruisbloemenfamilie. De plant komt over het gehele noordelijk halfrond in het wild voor. Mogelijk is Deder oorspronkelijk afkomstig uit West-Azië. Deder was een van de planten die ruwweg zo'n 2000-3000 jaar geleden werden verbouwd op de zogenaamde raatakkers. Het is daarmee een van de oudst bekende Nederlandse cultuurgewassen. Na de middeleeuwen nam de verbouw van dit gewas af omdat de oliehoudende zaden achterbleven in de percelen en als onkruid in andere gewassen voorkwam.

Uit de zaden kan olie worden geperst. Het oliegehalte is met 33 tot 42% vergelijkbaar met koolzaad. De olie werd vroeger vooral gebruikt voor olielampen, als massage olie en als spijsolie en soms als smeermiddel. Ook in de cosmetische industrie wordt het gebruikt. De stengels van de plant zijn geschikt voor het maken van bezems. Vroeger werden de kleinere stukjes ook gebruikt als een soort schuurborsteltje. Uit onderzoek blijkt dat de stengel ook geschikt is als grondstof voor de papierindustrie.

De perskoek die overblijft na het uitpersen van de olie uit het dederzaad wordt gebruikt voor speciaal hoogwaardig diervoeder met omega 3 en 6 vetzuren. De perskoek bevat ongeveer 30% eiwit. Deze veevoerders worden gebruikt om eieren en vlees te produceren met een hoog gehalte aan cholesterol verlagende stoffen.

Sinds kort staat Deder in de belangstelling als belangrijke kandidaat om te dienen als grondstof voor de 2e generatie biodiesel. De olie uit Deder heeft een lagere stollingstemperatuur dan bijvoorbeeld olie uit koolzaad.

Dat is vooral in de luchtvaart van belang. Op 23 november 2009 was KLM de eerste luchtvaartmaatschappij die gedeeltelijk (één van de vier motoren) op een uit Deder vervaardigde biokerosine een vliegtuig met passagiers liet vliegen boven Nederland.

De dederplant wordt circa 30 tot 120 cm lang. De zaadopbrengst bedraagt circa 2500 tot 4000 kg per ha.

De olieopbrengst is circa 1300 liter per ha. Het gewas blijkt weinig gevoelig voor ziekten en plagen en heeft een lage behoefte aan nutriënten. Daarmee lijkt het een interessant gewas te zijn voor de toekomst. In de Verenigde Staten is het teeltareal binnen een paar jaar van niets tot bijna een miljoen hectare uitgebreid.

Met het project Eiwit & Oliepad wil Innovatief Platteland samen met de gemeente Venray en andere partners het publiek de gelegenheid geven zich een beeld te vormen van de enorme multifunctionaliteit en de nog steeds verder te ontdekken mogelijkheden van in Europa te telen gewassen als grondstof voor de biobased economie.